

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 3446

Tarih : 12.12.2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Ceylan Akça CÜPOLO

Diyarbakır Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Adalet
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 14-12-2023	Esas No: 2/1868

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
12 Aralık 2023
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
12 Aralık 2023
No: 1340928

GEREKÇE

1923'te başlayan ilk 'Türkiye Yüzyılı'nın 43 yılı olağanüstü yönetim usulleriyle geçmiştir. (1923-1987 döneminde çeşitli tarihler arasında toplam 26 yıl sıkıyönetim askeri rejimi, 1987-2002 döneminde 15 yıl Olağanüstü Hal (OHAL) rejimi ve 2016-2018 de 2 yıl OHAL rejimi olmak üzere) Esasen 25.07.2018 tarihli ve 7145 sayılı KHK'ya eklenen Geçici 35. Madde 'deki "31 Temmuz 2018'den itibaren üç yıl süreyle" ifadesiyle beraber bu süre toplam 46 yıl olmaktadır. Türkiye'de usul bakımından hukukun üstünlüğü ilkesinin aşınmasına, temel hak ve özgürlükler alanının hukuk dışı bir biçimde yönetilmesine sebep olan salt 2016-2018 yılları arasındaki OHAL KHK'larıyla **125 bin 678 kamu görevlisi** ihraç edildi. OHAL kaldırıldığı halde 7145 sayılı ve 7333 sayılı yasalar ile olağan hallerde de uygulanmak üzere bu kararnamelerin yasalaştırılmasından sonra ihraç edilenler ve hakkında açığa alınma tedbiri uygulananlarla beraber bu sayısının misliyle büyüdüğü tahmin ediliyor.

Soyut ve mesnetsiz iddialarla görevlerinden edilenler; İdare Mahkemelerinin iptal, yürütmeyi durdurma yahut OHAL Komisyonu kararlarıyla birer ikişer görevlerine döndükten sonra bu defa da davalı idareler ile davacılar arasında yeni uyuşmazlıkların oluştuğu, yeni dava konusu işlemlerin ortaya çıktığı görülmektedir. Büyük bir kısmı mali haklarla ilgili olan bu uyuşmazlıkların başını paranın enflasyon karşısında yaşadığı büyük değer kaybı çekmektedir.

Bilindiği üzere Anayasa'nın 125 inci ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 28 inci maddelerine göre; idare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü ve bir idari işlemin iptaline ilişkin yargı kararına uymaya, bu kararın amaç ve kapsamı doğrultusunda işlem tesis etmeye ya da eylemde bulunmaya zorunludur. Bununla beraber kendisini "kabile devleti"nin yürütmesi sanan idareler; kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödeme konusunda talep dilekçelerine cevap vermemek, mağdurları yeni bir dava açmaya zorlamak, mecbur kaldıkları ödemeyi faizsiz yapmak gibi çeşitli ve sayısız örnekle ayak diremektedirler. AİHM, Anayasa Mahkemesi ve Danıştay'ın çeşitli kararlarında, herhangi bir sebeple hakları ihlal edilenlere, geriye doğru mali hakları toplu olarak ödenerek mağduriyetleri giderilirken, bu mali hakkına geç kavuşması sebebiyle paranın enflasyon karşısında değer kaybettiği gözetilmeden ödeme yapılmasının, ayrıca mülkiyet hakkının ihlali anlamına geleceği açıkça ifade edilmektedir.

3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun'da bu yasal faizin %12 olduğu ve Cumhurbaşkanı'nın bu oranı aylık olarak belirlemeye, yüzde onuna kadar indirmeye veya bir katına kadar artırmaya yetkili olduğu hükmü yer alır. Ancak Hazine ve Maliye Bakanlığının Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ'ine göre kanuni faiz oranı sözleşmeyle tespit edilmemişse %9'dur. Bu durumda 2016 yılında 4500 TL net maaş alırken ihraç edilen bir uzman doktor 2023 yılında göreve döndüğünde mahrum kaldığı aya ilişkin kendisine ödenen rakamın 4900 TL oluşunun akıl ile izah edilir bir yanı yoktur.

Faiz; konusu para olan borçlarda, alacaklının bu paradan mahrum kaldığı süre içinde uğrayacağı kayıpların, başka bir ifadeyle bu paranın kullanılamamasından dolayı yoksun kalınan kazancın karşılığıdır. 3095 sayılı Kanun ile çerçevesi çizilen bu oranın; "paranın kullanılamamasından dolayı yoksun kalınan kazancın karşılığı"yla da "dava konusu işlem hiç olmamışçasına etki doğurması" beklenen idari işlem iptalleriyle de uzaktan yakından ilgisi kalmamıştır. Hukuksuz idari işlemlerin ayrı, gayri resmi olarak enflasyonun üçlü basamakları çoktan geçtiği olağanüstü iktisadi krizin ayrı vurduğu bu vatandaşların; daha güncel asgari ücretin %50'sine dahi denk gelmeyen maaş alacaklarına ilişkin mağduriyetlerinin giderilmesi

gerçekmektedir. Vergi ve harçlara gelen zamların (hatta mutad olmayan şekilde sayısı dahi arttırılan vergilerin), amme alacaklarına uygulanan tecil faizlerinin dahi arşa çıktığı bu dönemde yürütmenin vatandaşın alma konusunda hoyrat ancak kendisinin sebep olduğu mağduriyetleri giderme konusunda eksikliği kabul edilemez. Mağduriyetlerin reel biçimde giderilmesi amacıyla söz konusu “Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” hazırlanmıştır.

KANUNİ FAİZ VE TEMERRÜT FAİZİNE İLİŞKİN KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

Madde 1 – 4/12/1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun’un 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu’na göre faiz ödenmesi gereken hallerde miktarı sözleşme ile tespit edilmemişse bu ödeme yıllık yüzde on iki oranı üzerinden yapılır. Ancak göreve iade edilenlerin mali alacaklarına faiz ödemesi söz konusu ise; bu oran, ödenmeyen sürenin her üç aylık periyodu ayrı ayrı hesaplanmak üzere mevduata uygulanan en yüksek faiz oranı üzerinden yapılır. Faiz alacaklarıyla beraber hesaplandığında güncel maaşın minimum %75’ine tekabül etmeyen her ay alacağı için faiz değil güncel maaşın ikamesi yoluna gidilecektir.”

Madde 2 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3 – Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.